

В БРОЯ:

НОВИНИ Започва изграждане на Цех за дезактивация

ИНТЕРВЮ Ира Стефанова: Националното хранилище е приоритет на ДП РАО и е стратегически важно за държавата

ЗЕЛЕНО БЪДЕЩЕ „Ел Кабрил“ – хранилище до Национален парк

ДП РАО получи лицензи за извеждане от експлоатация на Първи и Втори блок

На 27 ноември 2014 г. председателят на Агенцията за ядрено регулиране (АЯР) – ст.н.с. д-р Лъчезар Костов, официално връчи на изпълнителния директор на Държавно предприятие „Радиоактивни отпадъци“ – Дилян Петров, лицензи за извеждане от експлоатация на спрените 1 и 2 блок на АЕЦ „Козлодуй“.

Срокът на лицензиите е 10 години, а дейностите, които се разрешават с тях, ще се извършват от Специализирано поделение „Извеждане от експлоатация 1-4 блок“. До този момент дейността на ДП РАО по първите два блока на АЕЦ се регламентираше от

лицензи за експлоатация на блокове 1 и 2 като съоръжения за управление на радиоактивни отпадъци. С новите лицензи АЯР определя условията, чрез които реално може да започнат дейностите по демонтаж на оборудване в контролираната зона на двата блока.

Д-р Лъчезар Костов подчерта: „Предметът и обхватът на лицензията са описани в 13 страници. В нея са определени изискванията по безопасност при провеждане на цялостния процес по извеждане от експлоатация. В обхвата влизат компонентите, системите и конструкции на съоръженията, както и площадката им.

продължава на стр. 3

ТЕМА НА БРОЯ

ДП РАО спечели още 25 млн. евро по МФ „Козлодуй“ за проекти за извеждане от експлоатация на малките блокове

Държавно предприятие „Радиоактивни отпадъци“ (ДП РАО) получи одобрение от Донорската Асамблея на Международен фонд „Козлодуй“ за финансиране на всички заявени проекти, свързани с извеждането от експлоатация на спрените блокове от 1 до 4 на АЕЦ „Козлодуй“.

Това стана по време на провела се в Лондон на 17 и 18 ноември 2014 г. есенна сесия на Донорската Асамблея на МФ „Козлодуй“. Заявените по време на лятната сесия на Асамблеята от ДП РАО проекти, ще бъдат безвъзмездно финансирани на обща стойност близо 25 млн. евро. Грантовите договори за тези средства ще бъдат подписани в началото на 2015 г.

Сред най-значимите предстоящи проекти на ДП РАО са „Управление на общостанционни съоръжения и сгради“, което е свързано с физическото отделяне на

инфраструктурата на спрените от работа мощности на АЕЦ „Козлодуй“ и проектът „Рехабилитация на пътя за площадка „Радяна“, с който се осигурява финансиране за основен ремонт на силно компрометирана 13-километрова отсечка от републиканския път гр. Козлодуй – с. Хърлец.

По време на Донорската Асамблея ДП РАО получи официално уведомление от Агенцията за ядрено регулиране, че е приключено производството по издаването на лицензиите за извеждане от експлоатация на Първи и Втори енергоблок и предстои тяхното връчване.

Така донорите в Лондон получиха още едно доказателство, че българската страна в лицето на ДП РАО, като получател на безвъзмездна помощ, коректно спазва ангажиментите си и стриктно реализира предвидените дейности.

По време на Асамблеята беше отчетен напредъкът по проектите, подпомагани от МФ „Козлодуй“. ДП РАО докладва за прогреса на дейностите, свързани с Програмата за извеждане от експлоатация и изграждането на Националното хранилище за ниско- и средноактивни радиоактивни отпадъци. Експертите от Предприятието представиха и аргументираха проекти, които се нуждаят от финансиране за следващия шестмесечен период, за които ще се вземе решение през лятото на 2015 г.

Националното хранилище е приоритет на ДП РАО и е стратегически важно за държавата

Националното хранилище за ниско- и средноактивни радиоактивни отпадъци (НХРАО) е съоръжението, предназначено за погребване на генерираните в страната краткоживеещи ниско- и средноактивни РАО от ядрени съоръжения и ядрени приложения. Предвижда се хранилището да бъде приповърхностно многобариерно инженерно съоръжение, което ще позволи последователно изграждане на отделните му елементи и постепенното увеличаване на неговия капацитет. Планираният обем на първия етап от изграждането е 50 000 куб.м. В края на миналата година петчленният състав на Върховния административен съд окончателно отмени решението на Министерство на околната среда и водите от 2011 г., с което бе дадена положителна оценка на Доклада за оценка за въздействието върху околната среда (ДОВОС) на хранилището. Делото бе заведено от Петър Пенчев, член на Обществения съвет на Асоциация на свободното слово „Анна Политковская“, срещу положителното становище на МОСВ за изграждането на хранилището в землището на близкото до град Козлодуй село Хърлец. Предвидената площадка „Радиана“ бе избрана след редица многогодишни анализи и проучвания като най-подходяща измежду 25 потенциални терена, впоследствие сведени до 4 перспективи. Решението на ВАС наложи преразглеждане на ДОВОС. Тези обстоятелства са отправна точка в разговора с главния инженер на НХРАО – Ира Стефанова, която разказва повече подробности за съоръжението и за предстоящата процедура, продиктувана от решението на магистратите.

Г-жо Стефанова защо България има нужда от НХРАО?

Национално хранилище за краткоживеещи ниско- и средноактивни радиоактивни отпадъци е приоритет за Държавно предприятие „Радиоактивни отпадъци“ и за българската държава. Приоритет е, не защото се чувстваме горди да изградим такава съоръжение, а защото това е единственият начин, по който можем безопасно и трайно да изолираме радиоактивните отпадъци от околната среда и човека. Това го казваме не ние като експерти, а Международната агенция за атомна енергия и Директивата на Европейската комисия за Общностна рамка за управление на радиоактивните отпадъци и отработеното ядрено гориво 2011 г.

Може ли България да се справи с такава сложна задача и да изгради безопасно съоръжение?

Това е цел, която можем да постигнем. Можем да се справим, защото: първо, прилагаме технология, която е най-съвременна и която е

изпитана в развити западни страни като Франция и Испания; второ, събрали сме един много добър екип, който представлява прекрасна симбиоза между учени, които са работили в БАН, и хора, които са работили в промишлеността; и трето, ДП РАО използва опита и съветите на изтъкнати международни консултанти, които са най-добрите в сферата, както при управление на проекта за НХРАО, така и в предексплоатационния мониторинг, проектирането, изследванията, които са свързани с площадката.

Какво предстои пред ДП РАО по отношение на Националното хранилище?

Не е тайна, че ВАС отмени решението по ОВОС и върна процедурата отново в МОСВ. Затова ние възобновяваме процедурата с актуализирана редакция на Доклада за оценка на въздействие върху околната среда, т.е. няма да я започнем от нулата, а ще я приведем в съответствие с всички нови изследвания, които сме направили през последните 3 години и ще се съобразим с

всички забележки на ВАС. ДП РАО сключи договори с екип от независими експерти, които разработиха нов вариант на ОВОС. Особено важно е, че разширяваме териториалния обхват на общественото обсъждане на Доклада – освен община Козлодуй ще бъдат обхванати и общините в 30-километровата зона около АЕЦ „Козлодуй“. Това са Мизия, Оряхово, Вълчедръм и Хайредин. Това се прави, не защото те са потенциално засегнати, а заради обществения интерес към изграждането на хранилището. Искам да отправя апел към гражданите да питат и да се интересуват. Ние сме готови и открити да отговаряме на всички въпроси.

Какви са забележките по провела се вече процедура за ОВОС?

Забележките са най-вече към самата процедура, която бе проведена. Чисто административни. Страна по делото беше не ДП РАО, а МОСВ, както е по закон. Забележките бяха свързани с липсата на някои документи, като мотивирано решение,

подписано от министъра на околната среда и водите, с което той се произнася за качеството на ДОВОС. Практиката не е такава, да има отделно решение, защото колегите от МОСВ се консултират с всички техни дирекции и външни организации, подчинени на МОСВ. Липсата на такова отделно мотивирано решение беше счтено за недостатък на процедурата, например. Друг пропуск, определен от ВАС, беше отсъствието на отделен Доклад за оценка на въздействията, който се изготвя по Natura 2000, независимо, че вътре в самия ДОВОС беше дискутиран този въпрос. Ние ще се съобразим с абсолютно всички забележки, които са направени. Много подробно ще разясним и изследванията, които са свързани с лицензионния режим от Агенцията за ядрено регулиране, с предварителната оценка по безопасност, която се разработва на етап избор на площадка, с междинната оценка по безопасност, която се разработва на етап проектиране, която пък е от две части – по време на експлоатация и след затваряне на хранилището. Ще се съобразим с всички аргументи на съда и те ще бъдат отчетени в новия ДОВОС. Ще се опитаме да поднесем информацията още по-разбираемо, защото наименованието „дългосрочна оценка по безопасност“ явно затруднява хората. Ще тълкуваме нещата по-разбираемо и в съответствие с изискванията на АЯР.

Продължава в следващия брой

Новини Започва изграждане на Цех за дезактивация

ДП РАО започна изграждането на Цех за преработка на материалите от извеждането от експлоатация на ядрени мощности.

Строителството на съоръжението се финансира от Международен фонд „Козлодуй“. Разрешението за строеж влезе в сила в края на месец октомври 2014 г.

Цехът за раздробяване и дезактивация е по Проект 12а на Групата за управление на проектите „Извеждане от експлоатация – Национално хранилище“ в ДП РАО. Целта е да се изгради съоръжение за безопасно и ефективно технологично и финансово управление на материалите, получени в процеса на извеждане от експлоатация.

Проектът включва изграждане на сграда, доставка, монтаж, изпитания и пускане на машини за раздробяване на повърхностно радиоактивно-замърсени материали, както и на оборудване за суха, водна, химична и електрохимична дезактивация на материалите от демонтираното оборудване на блокове 1–4 на АЕЦ „Козлодуй“.

След преминаването на материалите през Цеха, те ще се опаковат в палети и ще се насочват към съоръжението за измерване и освобождаване от регулаторен контрол.

Планира се Цехът да бъде завършен и предаден за експлоатация през март 2017 г.

Продължение от стр. 1: ДП РАО получи лицензи за извеждане...

Дейностите, които се разрешават с лицензията, са: дезактивация, демонтаж, управление на материали и РАО от извеждането, управление на площадката на ядреното съоръжение и други дейности, които подпомагат изпълнението на условията на лицензиите. Лицензиантът се задължава да извършва дейностите съгласно Закона за безопасно използване на ядрената енергия (ЗБИЯЕ).“

От своя страна г-н Петров коментира: „За добро или лошо, процесът по извеждане на ядрени мощности от експлоатация се случва за първи път в България. Няма да скрия, че не беше лесно да се отговори на изискванията на Агенцията за тази дейност.“

Трудните моменти бяха свързани на първо място с човешкия фактор, беше важно да се работи с хората

внимателно – те трябваше да преодолеят отделянето си от атомната централа, да се заемат вместо с експлоатация – с работа по извеждане на ядрените блокове. На второ място, съставянето на документите изискваше много съсредоточеност, осмисляне и редакции и това е обяснимо – за първи път се създават подобни документи, бяхме длъжни да предвидим напълно

нови фактори от гледна точка на безопасността. Да не забравяме, че в периода на подготовка на документацията два пъти провеждахме структурни промени в специализираното поделение за извеждане, съгласно изискванията на Европейската банка за възстановяване и развитие, която финансира възнаграденията на работещите.“

Зелено бъдеще „Ел Кабрил“ – хранилище до Национален парк

„Ел Кабрил“ – хранилището за радиоактивни отпадъци на Испания се намира в провинция Кордоба, само на 130 км от столицата й, в автономната област Андалусия, в лоното на планината Сиера Морена.

Хранилището се намира сред Националния парк Орначуелос. 95% от територията на парка са гори, главно корков и каменен дъб. Той е дом и на много застрашени видове като рис, черен лешояд, черен щъркел и скален орел. Заради множеството благородни елени и диви свине, една от най-популярните дейности сред местните и туристите е ловът. Затова и Кордоба е известна като производител на прочутата иберийска шунка -

хамон, която има претенциите за превъзходен вкус, тъй като се прави от свине, хранили се с жълъдите от каменен и корков дъб. Храна, която ги превръща в „четирикраки маслинови дръвчета“, както ги е нарекъл един испански ценител на гастрономията.

В хранилището се приемат, третират, кондиционират и разполагат в клетки ниско- и средноактивни радиоактивни отпадъци от ядрените централи от цяла Испания (в страната има 6 ядрени централи). Отпадъците се поставят в бетонни матрици в бидони, обикновено с капацитет от 220 литра, които после се разполагат в контейнери, също от бетон. След това контейнерите се поставят в

т.нар. клетки, разположени на две платформи. Когато капацитетът на платформите се запълни, те се покриват със слоеве от пръст и глина, за да бъдат изолирани от биосферата и да могат да се интегрират в пейзажа.

„Ел Кабрил“ ще се напълни след 50 години, а когато това стане, цялото място ще бъде покрито с пръст. Отпадъците с ниско ниво на радиоактивност се превръщат постепенно в безопасни отпадъци след 300 години. Бетонните контейнери са направени по такъв начин, че да не е възможно проникването на вода вътре, която да се смеси с вредните отпадъци.

Според Американската комисия за ядрено регулиране, „Ел Кабрил“ е едно от най-добрите хранилища за радиоактивни отпадъци в света и може да служи за пример на други такива съоръжения извън Испания.

Заради това, през пролетта на 2013 г. делегация от Австралия посещава „Ел Кабрил“, за да се запознае с хранилището, дейностите му и възприемането на съоръжението от местната

общност. Те посещават най-близкия град до Ел Кабрил – Орначуелос – само на 30 км от хранилището. Австралийците установяват, че местните хора все още продължават да ловуват сърни и елени и да ги приготвят по местни рецепти, а пейзажът изглежда недокоснат.

Компанията, оператор на хранилището – „Енреса“ (Enresa), работи усилено, за да подпомогне градовете и общностите в близост до хранилището – изгражда инфраструктурата на Орначуелос, реконструира исторически сгради във Фуенте Овехуна – градче, увековечено от известния испански бароков писател Лопе де Вега. „Енреса“ осигурява IT оборудване за двете селища, съветва местните предприемачи, спонсорира културни събития в градчетата, развива социални дейности в махалите в околността. Компанията изгражда център за посетители в Националния парк Орначуелос, съдейства на Университета в Кордоба по теми, свързани с околната среда, и организира лятно училище.

